

Inleiding

In het kader van 'eenheid in Christus' buigen we ons deze week over het boek Handelingen. Na enkele inleidende opmerkingen willen we vooral kijken naar het gedeelte over de uitstorting van de Heilige Geest op Pinksteren.

1. Algemene opmerkingen & plaats van 'eenheid' in het boek Handelingen

Het boek Handelingen (dat gaat over de geboorte en de eerste stappen van de christelijke Kerk) is het vervolg van het evangelie volgens Lucas. Het voorwoord (Hand 1:1 verwijst naar Lucas 1:1-4) maakt telkens duidelijk wat **de bedoeling is van de auteur**: hij vertelt een aantal gebeurtenissen om de lezer te **onderrichten**, te **ondersteunen**, op te **bouwen**, te **versterken** in zijn geloof. Het gaat dus niet om een neutraal en volledig historisch verslag, wel om een boodschap. Lucas maakt een keuze uit tal van gebeurtenissen die **betekenis** krijgen; gebeurtenissen ook die gelezen worden door een geloofsbril. Wanneer je het hele boek doorleest kun je de gedachtegang van de auteur makkelijk volgen. Hij toont hoe de belofte en de zendingsoverdracht uit Hand.1:8 werden waargemaakt: "**wanneer de heilige Geest over jullie komt, zullen jullie kracht ontvangen en van mij getuigen in Jeruzalem, in heel Judea en Samarja, tot aan de uiteinden van de aarde.**" De korte overzichten (zie 6:7; 9:31; 12:24; 16:4; 28:30-31) getuigen van de **onweerstaanbare voortgang van het Goede Nieuws**, dankzij de kracht van de heilige Geest die Jezus' getuigen begeistert, van Jeruzalem tot Rome, de hoofdstad van een wereldrijk. Zodra de Kerk uit haar cocon breekt (de openheid naar de heidenen toe is een ware **revolutie!**) krijgt ook zij een universeel karakter. De laatste woorden van het boek zijn a.h.w. een open deur naar het vervolg van het grote avontuur van de christenheid.

In het boek Handelingen zie je hoe overal waar het Woord komt gemeenten tot bloei komen, hoe verschillend ze ook zijn van elkaar: geografische, etnische, culturele, sociale, religieuze en ook psychologische diversiteit (hoe verder in het boek Handelingen, hoe groter die diversiteit!).

Eenheid onder spanning: de eenheid van de Kerk was van bij het begin een grote uitdaging en is dat ook gebleven. De verbazingwekkende diversiteit zorgt voor heel wat spanningsfactoren, onenigheid, en zelfs scheuringen: er is sprake van belangenconflicten (6:1,2), enggeestigheid (11:1-3), gewicht van de traditie (15:1,2,5), meningsverschillen (15:37-39),... De auteur van het boek Handelingen probeert aan te tonen hoe ze dat alles te boven kwamen (6.3-7; 11.4, 18-19; 15.30-36; 15.40-41) en hoe het Evangelie zijn opgang kon verder zetten en de kerk bleef groeien. In zijn verlangen om vooral opbouwend te zijn, gaat Lucas af en toe misschien net iets te snel over sommige problemen waarmee verscheidenheid gepaard gaat (zo hoor je in de brieven van Paulus soms een heel ander geluid, zoals in de Galatenbrief bijvoorbeeld).

Eén in verscheidenheid: Het boek Handelingen spreekt over eenheid in verscheidenheid; een verscheidenheid die overstegen wordt door de **geestelijke gemeenschapszin** (gezamenlijk geloof in de verrezen Jezus Christus en zijn evangelie) en **broederzin** ""heb elkaar lief zoals ik u heb lief gehad"" – Joh 13:34,35)

Tenslotte laat dit boek ons (her)ontdekken dat **eenheid noodzakelijkerwijs een eenheid is in verscheidenheid**. (De vergadering te Jeruzalem – Hand. 15 – is een mooi voorbeeld van hoe de eenheid in verscheidenheid bewaard wordt, in een geest van verdraagzaamheid, openheid en respect).

Samen overleggen

Bespreek samen de hierboven vermelde gegevens en probeer een en ander om te zetten naar de huidige situatie van de Kerk (niet alleen de Adventkerk, maar ook de universele Kerk).

2. Pinksteren

"Toen de dag van het Pinksterfeest aanbrak waren ze allen bij elkaar. ²Plotseling klonk er uit de hemel een geluid als van een hevige windvlaag, dat het huis waar ze zich bevonden geheel vulde. ³Er verschenen aan hen een soort vlammen, die zich als vuurtongen verspreidden en zich op ieder van hen neerzetten, ⁴en allen werden vervuld van de heilige Geest en begonnen op luide toon te spreken in vreemde talen, zoals hun door de Geest werd ingegeven.

⁵In Jeruzalem woonden destijds vrome Joden, die afkomstig waren uit ieder volk op aarde. ⁶Toen het geluid weerklonk, dromden ze samen en ze raakten geheel in verwarring omdat ieder de apostelen en de andere leerlingen in zijn eigen taal hoorde spreken. ⁷Ze waren buiten zichzelf van verbazing en

zeiden: 'Het zijn toch allemaal Galileërs die daar spreken? ⁸Hoe kan het dan dat wij hen allemaal in onze eigen moedertaal horen? ⁹Parten, Meden en Elamieten, inwoners van Mesopotamië, Judea en Kappadocië, mensen uit Pontus en Asia, ¹⁰Frygië en Pamfylië, Egypte en de omgeving van Cyrene in Libië, en ook Jodenvut Rome die zich hier gevestigd hebben, ¹¹Joden en proselieten, mensen uit Kreta en Arabië – wij allen horen hen in onze eigen taal spreken over Gods grote daden.' ¹²Verbijsterd en geheel van hun stuk gebracht vroegen ze aan elkaar: 'Wat heeft dit toch te betekenen?' ¹³Maar sommigen zeiden spottend: 'Ze zullen wel dronken zijn.' – Handelingen 2: 1-13

Samen overleggen

Hoe begrijp jij dit verhaal (wat lijkt je belangrijk te zijn, wat trekt jouw aandacht)? Wat is de betekenis voor de kerk vandaag en voor jou in het bijzonder (op welke manier voel je je erbij betrokken)? Wat zegt het m.b.t. eenheid en verscheidenheid?

Pinksteren was een van de grote Joodse feesten, ook Wekenfeest of Oogstfeest genoemd (zie Ex 23:16; Lev 23:15-22; Deut 16:9-12). In het Grieks werd het **PENTEKOSTE** genoemd (Grieks = 50ste), omdat het gevierd werd op de 50ste dag na Pesach. Later werd het ook een herdenkingsfeest voor het geven van de Wet. Niet verwonderlijk dus dat er in die periode vrome Joden van over de hele wereld in Jeruzalem waren. De christenen herdenken op Pinksteren de gave van de Heilige Geest.

- "ze waren **allen bij elkaar...**" (v. 1): waarschijnlijk niet alleen de apostelen, maar een bredere kring van discipelen en vrienden van Jezus (zie 1:12-14, 1:15 e.v.) die samen waren en samen baden.
- "een geluid als van een hevige **windvlaag**... vlammen als **vuurtongen**" (v. 2,3): wind en vuur zijn gekende beelden in het O.T. voor Gods openbaringen (brandend braambos, de berg Sinaï,...). Niet nodig om te gaan speculeren over de details: Lucas geeft geen uitleg, maar focust op wat echt telt, nl. de resultaten of de uitwerking!
- "zetten zich neer op **ieder van hen...**" Niemand wordt uitgesloten! "**Allen werden vervuld van de heilige Geest**" (v. 4)
- **Heilige Geest:** Lucas plaatst Jezus' missie en die van de kerk in parallel:
 - Lucasevangelie: Het is dankzij de kracht van de H. Geest waarmee hij is vervuld (3:22; 4:1, 14,18;...) dat Jezus zijn opdracht vervult (aangekondigd en samengevat in Lucas 4:18,19).
 - Handelingen: het is in de kracht van de H. Geest waarvan de apostelen en discipelen vervuld zijn, dat ze Jezus' werk voortzetten en de hun toevertrouwde missie vervullen (Hand 1:8, Mat 28:19,20).

Het woord 'PNEUMA' (geest) komt 62 keer voor in het boek Handelingen, meer dan in enig ander boek in het N.T. Het boek Handelingen wordt dan ook soms 'de handelingen van de H. Geest' genoemd. Die talrijke vermeldingen van de Geest tonen hoe belangrijk de auteur dit vindt: de Geest geeft impulsen en leidt hen in hun opdracht, hij helpt bij belangrijke keuzes, bewerkt openingen (open geest, open deuren naar anderen), creativiteit en vruchtbaarheid (er wordt vernieuwd, er worden nieuwe oplossingen gevonden)... Is die Geest van Pinksteren echter niet dezelfde Geest die de mensheid begeleidt, begeestert en over haar waakt van bij het begin? De Geest die geboren laat worden (Gen 1:1,2 – '... de geest (adem, wind = RUACH) zweefde boven de wateren') of wedergeboren laat worden (Joh. 3:3-7), doet groeien, zich ontplooien, zich ontwikkelen.

Samen overleggen

Hoe reageer jij op het belang dat Lucas hecht aan de H. Geest? Zie / voel je zijn handelen in jouw leven / in je kerk (ook m.b.t. openheid en creativiteit)? Zijn er ervaringen die je kunt delen?

- "**Vrome Joden, afkomstig uit ieder volk op aarde**" (v. 5 + 9-11): de opsomming in de verzen 9 tot 11 symboliseert de universaliteit en is a.h.w. al een voor-realiserende van Handelingen 1:8.

=> Resultaten:

- ❖ de mensen zijn verbaasd, verward, perplex omdat '**ieder** (zonder uitzondering!) de apostelen en de andere leerlingen **in zijn eigen (moeder)taal** (dit wordt 3x herhaald: v. 6,8,11) **hoorde** spreken'. En wat horen ze? 'Over **Gods grote daden**'!
- ❖ **Anderen spotten** (v. 13): iedereen maakt hetzelfde mee, maar mensen reageren verschillend. Zo gaat dat nu eenmaal. Ook deze spottende houdingen krijgen later een vervolg...

Samen overleggen

1. "Eenieder hoorde in zijn eigen taal spreken over Gods grote daden": zie hier het wonder van Pinksteren! Wat is volgens jou de betekenis hiervan?
2. En toch zijn er die spotten...: hoe is dat toch mogelijk?

Deze 'gave van tongen (talen)' is nodig en nuttig (en heeft niets te maken met artificiële glossolalie): ze maakt **communicatie** (en dialoog) mogelijk en zorgt ervoor dat het Woord / het Goede Nieuws **verstaanbaar** wordt voor anderen (wie die ander ook is!). N.B.: de taal van de Geest richt zich tot de intimiteit van de mens (iedereen wordt aangesproken in zijn of haar '**moedertaal**' – v. 8). Deze gave van tongen (talen) is het vermogen (en ook het verlangen) om de **ander tegemoet te komen**, waar die ander zich ook bevindt, welke taal hij ook spreekt en verstaat.

Deze gave van talen maakt het mogelijk om **Gods grote daden** te verkondigen en te horen. Dit lijkt me een belangrijk gegeven te zijn!

Samen overleggen

1. Het Woord 'hoorbaar' en verstaanbaar maken, **de ander tegemoet komen** in de taal die hij of zij spreekt en begrijpt: wat houdt dit precies in? Is dit makkelijk / moeilijk? Hoe gaat het eraan toe in jouw kerk of gemeenschap (bv. wanneer mensen bepaalde dingen anders zien of begrijpen)?
2. '**Gods grote daden**' verkondigen en horen (v. 11): waaruit bestaat ons getuigenis? Wat verkondigen we? Het Evangelie, het Goede Nieuws, Gods grote daden... of iets anders?

3. Van Babel tot Pinksteren

Het verhaal van Pinksteren wordt vaak naast dat van **Babel** gelegd (Gen 11:1-9 – zie studie 1). Terecht. Als je beide verhalen met elkaar vergelijkt, dan zie je zeker overeenkomsten, maar wel omgekeerd. Je zou kunnen stellen dat Pinksteren het ultieme antwoord is op het drama van Babel.

Samen overleggen

1. Leg beide verhalen eens naast elkaar en noteer wat de parallellen en de tegenstellingen zijn. Op welke manier zou Pinksteren een antwoord zijn op Babel?

Als toevoeging op wat we al zagen in studie 1 is het goed om Babel te situeren in de context (Gen 9-12). Even kort samengevat: na de vreselijke episode van de zondvloed worden Noach en zijn gezin geroepen om te bouwen aan een nieuwe wereld, onder het teken van het verbond (regenboog), en met Gods zegen (Gen 9:1-13). "**De zonen van Noach, die samen met hem uit de ark waren gekomen, heetten Sem, Cham en Jafet; ... met hen begon de verspreiding van de mensheid over de hele aarde.**"

Dan krijgen we de geslachtsregisters van de drie zonen (Gen 10 en 11), met vooral die van Sem ('naam' in het Hebreeuws) die ons tot bij Abraham brengt (Gen 12). Deze genealogieën onderstrepen de **verscheidenheid** van volkeren die voortkomen uit Noach's zonen. Ook is ieder individu belangrijk (lijst met namen). De **verspreiding** die God wilde moet garant staan voor deze diversiteit: allerlei volken, culturen, talen (zie Gen 10:5,20,31-32). **Het is in deze door God gewilde en gezegende regenboog-wereld dat Babel opkomt.** Babel komt de harmonie in de tekst doorbreken en Gods regenboogproject voor de mensheid kortsluiten. Babel wil geen verspreiding (Gen 11:4 is duidelijk), wil geen verscheidenheid. Babel lijkt op een grote totalitaire onderneming die niet gebaseerd is op eenheid maar op eenvormigheid (hetzelfde zeggen, denken en doen). Daarom komt God tussenbeide met een 'reddingsoperatie'.

Pinksteren wordt voorgesteld als een tegengif voor Babel! De Geest van Pinksteren draagt bij tot het realiseren van Gods regenboogproject (de Geest legt niet één taal op; de verscheidenheid in spraak wordt bewaard). Wanneer de Geest aan het werk is leren mensen elkaar horen en verstaan. De verwarring wordt omgevormd tot samenhang. De Geest maakt ware eenheid mogelijk. Eenheid van hart, harmonie en vrede die het gevolg zijn van een respectvolle samenhang in verscheidenheid.

De geest van Babel of de Geest van Pinksteren? Het onderscheid lijkt overduidelijk. De keuze lijkt makkelijk... En toch... De verleiding is reëel om de geest van Babel de kerk binnen te brengen. Hoe ziet een Babel-kerk eruit?

- Een kerk die meer bezig is met zichzelf en haar reputatie dan met de verkondiging van Gods grote daden (het Goede Nieuws)...

- Een kerk die meer bezig is met religie (een toren bouwen om de hemel te bereiken) dan met spiritualiteit (de hemel laten neerdalen tot bij ons)...
- Een kerk die eenheid verwacht met eenvormigheid... Freud verweet de godsdiensten om mensen bijeen te brengen 'in gelijkvormig gemaakte menigten' => een erg menselijke en religieuze neiging (= geest van Babel), maar niet Gods verlangen!
- Een kerk die eenvormig spreken oplegt, eenvormig denken en handelen, eenzelfde manier om de Bijbel te lezen en er over te spreken, eenzelfde manier om geloof te beleven...
- Een kerk waar Gods woord genuilkorfd wordt in plaats dat het zich in alle vrijheid kan uiten...
- Een kerk tenslotte die de Geest verhindert om te blazen waarheen hij wil...

Samen overleggen

1. Geest van Babel of Geest van Pinksteren: is het verschil altijd makkelijk te zien? Is de keuze makkelijk te maken? Hoe kunnen we 'verwarring' vermijden?
2. Hoe kan de Kerk behoed worden voor de geest van Babel?